

АНОТАЦІЯ

Масляк М. І. Інноваційні трансформації публічного управління: культурно-освітній аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Суми, 2021.

Докорінні зміни, що відбуваються у політичному та соціально-економічному розвитку України під впливом світових процесів (зовнішньо-системних факторів, у першу чергу, поширення глобалізації та європейських стандартів урядування), а також закономірні еволюційні зміни (під тиском внутрішньо-системних чинників), в цілому можна охарактеризувати як коеволюційні трансформації, які набувають нових ознак і потребують урахування і відповідного формалізованого оформлення, що може бути реалізовано в рамках інноваційних реформ публічного управління та адміністрування. З іншого боку, зміни, що відбуваються у культурно-освітньому просторі та впроваджуються у публічному управлінні в рамках реформування та інноваційних модернізацій системи державного урядування в цілому також потребують аналізу і урахування. Відтак, тематика культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління є актуальною і нагальною, як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Дисертаційне дослідження присвячене вирішенню важливого науково-практичного завдання визначення культурно-освітніх характеристик інноваційних трансформацій публічного управління та розроблення рекомендацій з їх практичного впровадження.

Об'єктом дослідження є процеси інноваційних трансформацій системи публічного управління.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і методичних положень щодо культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління.

Методологічною основою дослідження стали такі *методи*: аналізу і систематизації наукових джерел – при обґрунтуванні наукової гіпотези дослідження; компаративно-декомпозиційного аналізу – при уточненні визначень дефініцій «механізм культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління» та «стратегічні вектори культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління»; структурно-логічного аналізу – при удосконаленні моделі організаційної культури державної служби України; порівняльного аналізу і узагальнення – при систематизації інструментарію інноваційних трансформацій публічного управління; системного аналізу – при удосконаленні підходу до розроблення механізму культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління на основі деталізації його структурних елементів; компетентністний підхід – при удосконаленні теоретико-методичних засад визначення стратегічних векторів культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління, а також сучасні теорії державного управління, менеджменту, економіки.

Аналіз наукових літературних джерел щодо інноваційних трансформацій публічного управління та систематизація нормативно-правових документів, які регламентують питання професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого управління й самоврядування, дозволили окреслити прогалини й слабкі місця у регламентуючій підсистемі реформ публічної влади, сформулювати гіпотезу наукового дослідження щодо необхідності впровадження культурно-освітніх аспектів у процеси реформаційних змін публічної влади.

Доведено, що для того, щоб публічне управління змогло виконати свої функції щодо стратегічних орієнтацій українського суспільства, воно має зазнати якісних змін, в основі яких мають бути нові вектори інноваційного розвитку. З одного боку, впровадження інновацій у публічній владі має відповідати основним принципам соціальної модернізації та орієнтуватися на створення умов для самоактуалізації суспільства. З іншого боку, інноваційний

розвиток має забезпечувати ефективність діяльності органів державної влади, переорієнтовуючи їх на потреби суспільства і громадян.

Визначення чільного місця культурно-освітньої складової у забезпеченні інноваційних трансформацій публічного управління надало можливість запропонувати напрямки підвищення ефективності публічного управління, у т.ч. рівня якості публічних послуг, завдяки урахуванню та приділенню додаткової уваги до культурно-освітніх змін.

Відзначено, що концепція нового публічного менеджменту ґрунтується на принципах менеджеризації та маркетизації, які спрямовані на зміну культури та поведінки державних службовців, перетворення їх на ефективних менеджерів, які впровадять елементи ринку у публічну сферу.

За результатами дослідження запропоновано удосконалити перспективну 4-х векторну модель організаційної культури державної служби України, яка, на відміну від існуючих, включає: 1) орієнтацію на суспільні цілі і цінності; 2) формування ефективних управлінських зразків поведінки; 3) високий правовий і соціальний статус державних службовців; 4) управління персоналом державних органів шляхом формування і розвитку системи цінностей, найважливішими серед яких є законність, професіоналізм, ініціатива, гласність, неупередженість при виконанні службових обов'язків. Її реалізація на практиці дозволяє враховувати специфіку соціальних процесів, формування традицій, символів шанобливого ставлення до професії державного службовця; розвиток конкурсного середовища як умови зростання професіоналізму службовців; підтримання в якості пріоритетних цінностей професійних знань, умінь, навичок і здібностей і пов'язаної з їх розвитком стабільності становища державних службовців.

Удосконалено підхід до розроблення механізму культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління на основі деталізації його структурних елементів в розрізі теоретичного, методологічного і практичного аспектів, реалізація якого, на відміну від існуючих, дозволяє здійснювати перехід від традиційних процедур управління до новітніх (на

основі цифровізації) технологій електронного урядування, а також підвищувати ефективність роботи органів влади і самоврядування (у т.ч. рівень якості публічних послуг) завдяки децентралізації повноважень.

Окреслено стратегічні вектори культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління, до яких віднесено: вектор освіти, вектор культури, вектор науки і практики, вектор технологій, вектор партнерства, вектор мотивації, вектор комунікацій та вектор інформації.

Пропозиції щодо удосконалення теоретико-методичних засад визначення стратегічних векторів культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління з використанням компетентнісного підходу дозволяють на практиці отримувати інтегральні результати при проведенні реформ на основі посилення мотивації персоналу та інтеграції всіх видів освітньої, професійної й культуротворчої діяльності виконавців.

В роботі дістала подальшого розвитку систематизація інструментарію інноваційних трансформацій публічного управління в частині конкретизації інструментів, принципів, методів, підходів інноваційного кадрового управління, що дозволяє підвищити ефективність публічного управління.

Автором уточнено визначення дефініції «механізм культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління», під яким запропоновано розуміти *комплексну систему управлінського впливу на громадянське суспільство, яка забезпечує реалізацію інновацій у публічному управлінні на основі використання здобутків культурно-освітнього простору з метою досягнення прогресивного ко-еволюційного суспільного розвитку*. Таке розуміння структурно-логічної сутності цього поняття дозволяє більш чітко визначити місце, роль та значення культурно-освітніх аспектів у трансформаційних процесах у публічному управлінні.

Уточнено визначення дефініції «стратегічні вектори культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління» під яким запропоновано розуміти такі *комплексні напрямки концептуальних, інституційних, методологічних (у т.ч. інструментальних) та інших*

інноваційних перетворень у сфері публічної влади, що ґрунтуються на суспільних, освітніх, культурних та загальнолюдських цінностях і спрямовані на забезпечення сталого розвитку країни. Таке визначення надає можливість приділити додаткову увагу культурно-освітнім змінам у сфері публічного управління.

Авторські пропозиції й рекомендації, викладені у дисертаційному дослідженні, мають практичне значення і можуть бути впроваджені у сфері публічного управління при реалізації адміністративно-територіальної реформи на місцях, а саме: при розробленні стратегій, програм і планів регіонального рівня, а також в системі професійної підготовки фахівців державної служби з метою підвищення ефективності трансформаційних процесів у публічному управлінні та адмініструванні.

Отримані у дослідженні результати оприлюднені на міжнародних конференціях, впроваджені у навчальний процес закладу вищої освіти, а також, пройшли апробацію пропозицій на рівні міських та сільських рад.

Ключові слова: публічне управління, інновації, трансформації, культурно-освітній аспект, стратегічні вектори, механізм, інструментарій, модель.

ANNOTATION

MASLIAK Miroslava. Innovative transformations of public administration: cultural and educational aspect. Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation for getting the degree of Doctor of Philosophy on the specialty number 281 “Public management and Administration”. Sumy State Pedagogical University named after AS Makarenko. Sumy, 2021.

Radical changes in the political and socio-economic development of Ukraine under the influence of global processes (external systemic factors, primarily the spread of globalization and European standards of governance), as well as natural evolutionary changes (under the pressure of internal systemic factors), in general, can

be described as co-evolutionary transformations, which acquire new features and require consideration and appropriate formalization, which can be implemented in the framework of innovative reforms of public management and administration. On the other hand, the changes taking place in the cultural and educational space and implemented in public administration in the framework of reforming and innovative modernization of the public administration system as a whole also need to be analyzed and taken into account. Thus, the topic of cultural and educational support of innovative transformations of public administration is relevant and urgent, both from a theoretical and practical point of view.

The dissertation research is devoted to the solution of an important scientific and practical task of determining cultural and educational characteristics of public administration innovative transformations and developing recommendations for their practical implementation.

The object of research is the processes of innovative transformations of the public administration system.

The subject of research is a set of theoretical and methodological provisions for cultural and educational support of innovative transformations of public administration.

The methodological basis of research is constituted by the following methods: analysis and systematization of scientific sources – in substantiation of the scientific hypothesis of the research; comparative-decompositional analysis – in clarifying the definitions of the concepts “mechanism of cultural and educational support of innovative transformations of public administration” and “strategic vectors of cultural and educational support of innovative transformations of public administration”; structural-logical analysis – in improving the model of organizational culture of the civil service of Ukraine; comparative analysis and generalization – in the systematization of the tools for innovative transformations of public administration; systems analysis – in improving the approach to the development of the mechanism of cultural and educational support of innovative transformations of public administration on the basis of detailing its structural elements; competence approach

– in improving the theoretical and methodological foundations of determining the strategic vectors of cultural and educational support for innovative transformations of public administration, as well as modern theories of public administration, management, economics.

Analysis of scientific literature on innovative transformations of public administration and systematization of legal documents governing professional training of civil servants and officials of local government and self-government, has allowed to identify gaps and weaknesses in the regulatory subsystem of public reform, to formulate a hypothesis of the research on the need to introduce cultural and educational aspects in the processes of reform changes of public authority.

It is proved that in order for public administration to be able to perform its functions in relation to the strategic orientations of Ukrainian society, it must undergo qualitative changes, which must be based on new vectors of innovative development. On the one hand, the introduction of innovations in public power must comply with the basic principles of social modernization and focus on creating conditions for self-actualization of society. On the other hand, innovative development should ensure the effectiveness of public authorities, reorienting them to the needs of society and citizens.

Defining a leading place of the cultural and educational component in ensuring innovative transformations of public administration provided an opportunity to suggest ways to improve the efficiency of public administration, including the level of public services quality, by taking into account and paying additional attention to cultural and educational changes.

It is noted that the concept of new public management is based on the principles of managerization and marketization, which are aimed at changing the culture and behavior of civil servants, turning them into effective managers who will introduce market elements into the public sphere.

According to the results of the study, it is proposed to improve the perspective 4-vector model of organizational culture of the civil service of Ukraine, which, in contrast to the existing ones, includes: 1) focus on social goals and values;

2) formation of effective management behavior patterns; 3) high legal and social status of civil servants; 4) personnel management of state bodies through the formation and development of a system of values, the most important of which are legality, professionalism, initiative, transparency, impartiality in the performance of official duties. Its implementation in practice allows taking into account the specifics of social processes, formation of traditions, symbols of respect for the profession of a civil servant; development of the competitive environment as a condition for the growth of professionalism of employees; maintaining as priority values of the professional knowledge, skills and abilities and the stability of the position of civil servants related to their development.

The author improves the approach to developing the mechanism of cultural and educational support of public administration innovative transformations based on detailing its structural elements in terms of theoretical, methodological and practical aspects, the implementation of which, in contrast to existing, allows transition from traditional management procedures to the new (on the basis of digitalization) e-government technologies, as well as increasing the efficiency of government and self-government (including the level of quality of public services) through decentralization of powers.

The strategic vectors of cultural and educational support of innovative transformations of public administration are outlined, which include: vector of education, vector of culture, vector of science and practice, vector of technologies, vector of partnership, vector of motivation, vector of communications and vector of information.

Proposals for improving the theoretical-methodological foundations for determining the strategic vectors of cultural and educational support for innovative transformations of public administration using a competence-based approach allow obtaining integrated results in reforms based on strengthening staff motivation and integration of all educational, professional and cultural activities.

The systematization of the tools of innovative transformations of public administration in terms of concretization of tools, principles, methods, approaches of

innovative personnel management, which allows to increase the efficiency of public management, has been further developed in the work.

The author clarifies the definition of the “mechanism of cultural and educational support of innovative transformations of public administration”, which suggests a *comprehensive system of managerial influence on civil society, which ensures implementation of innovations in public administration based on the use of cultural and educational space to achieve progressive co-evolution of social development.* Such an understanding of the structural-logical essence of this concept allows us to more clearly define the place, role and importance of cultural and educational aspects in the transformation processes in public administration.

The author clarifies the definition of “strategic vectors of cultural and educational support of innovative transformations of public administration” under which proposes to understand such *complex areas of conceptual, institutional, methodological (including instrumental) and other innovative transformations in the field of public power, based on public, educational, cultural and universal values and aimed at ensuring sustainable development of the country.* This definition provides an opportunity to pay additional attention to cultural and educational changes in the field of public administration.

The author’s proposals and recommendations set out in the dissertation research are of practical importance and can be implemented in the field of public administration in the implementation of administrative-territorial reform on the ground, namely: in the development of strategies, programs and plans of the regional level, as well as in the training of civil service professionals to improve the transformation processes in public administration.

The results obtained in the study were published at international conferences, implemented in the educational process of higher education institutions, and proposals were tested at the level of city and village councils.

Key words: public administration, innovations, transformations, cultural and educational aspect, strategic vectors, mechanism, tools, model.

Список опублікованих праць за темою дисертації
Статті у періодичних виданнях інших держав, які входять до
Організацій економічного співробітництва та розвитку та Європейського
Союзу:

1. Masliak M., Kudrina O. Mechanism of culture and educational support of innovative transformations of public governance. *The scientific heritage*. 2021. VOL 4, No 69 (69). Pp. 29–32. (Budapest, Hungary). *Особистий внесок здобувача: удосконалено механізм культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління та деталізовано його структурні елементи.*

Статті у наукових фахових виданнях України, внесених до міжнародних наукометричних баз:

2. Саламатов В. О., Масляк М. І. Проблеми впровадження інноваційних технологій в системі публічного управління. *Право та державне управління*. Запоріжжя : КПУ, 2020. № 3. С. 238–244. *Особистий внесок здобувача: сформульовано проблеми впровадження інноваційних технологій в публічному управлінні.*

3. Масляк М. І., Кудріна О. Ю. Інновації та інноваційна діяльність в системі публічного управління: елементи теорії, логіки та понятійного апарату. *Публічне управління і адміністрування в Україні*, Одеса: ПНДІЕІ, 2020. Вип. 19. С. 139–144. *Особистий внесок здобувача: визначено парадигми сучасного оновлення системи органів публічної влади, розглянуто новий концепт державного управління.*

4. Масляк М. І., Кудріна О. Ю. Інноваційні трансформації публічного управління. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Одеса: ПНДІЕІ, 2020. Вип. 20. С. 150–156. *Особистий внесок здобувача: визначено напрямки інноваційних трансформацій у публічному управлінні.*

5. Саламатов В. О., Масляк М. І. Стратегічні вектори культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління в

Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. № 21. С. 132–136. *Особистий внесок здобувача: уточнено визначення стратегічних векторів культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління.*

6. Саламатов В. О., Масляк М. І. Стратегічна карта реалізації елементів механізму інноваційних трансформацій публічного управління. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2021. № 23. С. 107–111. *Особистий внесок здобувача: розроблено стратегічну карту реалізації елементів механізму культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління.*

7. Salamatov V., Masliak M. Competency-based approach to identifying strategic vectors of cultural and educational support for innovative transformations of public management. *Право та державне управління*. 2021. № 1. С. 326–329. *Особистий внесок здобувача: конкретизовано стратегічні вектори культурно-освітнього забезпечення інноваційних трансформацій публічного управління.*

8. Масляк М. І. Оцінювання рівня організаційної культури публічних управлінців України. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2021. № 1(71). С. 125–130.

9. Масляк М. І. Проблеми інноваційного розвитку сфери публічного управління України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2021. Том 32 (71) № 3. С. 127–131.

Праці апробаційного характеру:

10. Масляк М. І. До питання критики концепції нового публічного управління. *Україна майбутнього: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (Суми, 13-15 вересня 2019 р.)*. Суми, 2019. С. 51–52.

11. Масляк М. І. Моделювання системи контролю якості в системі публічного управління. *Економіка, управління, освіта і наука: трансфер теорії*

і практики в умовах цифрової глобалізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 14-15 січня, 2020 р.). Мелітополь, 2020. С. 73–74.

12. Масляк М. І. Інноваційні інструменти публічного управління. *Економіка, інноватика та сучасні бізнес-технології: актуальні проблеми та розвиток*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Суми, 25 червня 2020 р.). Суми, 2020. С. 53–57.

13. Масляк М. І. Основні напрями інновацій у системі публічного управління. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика*: матеріали сімнадцятої наук.-практ. міжнародної конф. (Харків, 3-4 червня 2021 р.). Харків, 2021. С. 208–210.